

Příloha č. 3: Informace pro odborníky

Rodinná konference

- setkání rodiny a dalších osob (příbuzní, sousedé, přátelé, zástupci komunity) s cílem společně najít řešení problému, aby bylo zajištěno bezpečí dítěte a posílily se kompetence členů rodiny
- moderní nástroj sociální práce plně respektující a podporující samostatné rozhodování rodiny

Pojetí rodinných konferencí (RK) se nejvíce přibližuje případovým konferencím, přesto se zásadně liší v kladení důrazu na rozhodování rodiny. Zvyšuje míru zapojení a odpovědnosti rodiny. Otvírá se tak možnost řešit problémy přirozenou cestou, citlivou k potřebám dítěte. Přístup vychází z předpokladu, že rodina má obrovský potenciál a je schopna sama najít řešení své situace s aktivním nasazením všech členů. Nabízí rodině, aby spolu se svými blízkými, s dítětem samotným a za podpory odborníků navrhla postup zvládnutí složité situace dítěte.

Indikace k RK

Rodinnou konferencí je vhodné svolat vždy, když je dítě jakkoli ohroženo či nastaly v rodině problémy, které dítě či rodinu negativně ovlivňují. Rodina zároveň chce pracovat na jejich řešení. Ochota členů **širší** rodiny zabývat se situací dítěte nemusí zprvu být nijak výrazná, rodinu je někdy v počátku k hledání řešení povzbudit.

Situace vhodná ke svolání RK:

- ekonomické a bytové problémy rodiny,
- zanedbávání péče o dítě,
- obtíže dítěte ve škole,
- výchovné obtíže včetně trestné činnosti dítěte,
- odstěhování jednoho z rodičů a úprava poměrů nezletilých dětí,
- porozvodové neshody, které zasahují do prospívání dítěte,
- dítě akutně umístěné mimo rodinu na základě předběžného opatření,
- dítě s nařízenou ústavní výchovou – úprava kontaktu s rodinou, návrat do rodiny,
- děti v náhradní rodinné péči – úprava kontaktu s vlastní rodinou, podpora pěstounů ze strany jejich širší rodiny a blízkých, podpora školního prospívání aj.,
- zachování kontaktu rodiny a dítěte žijícího mimo ní apod.

Fáze rodinné konference

Doporučení ke svolání RK dává zpravidla klíčový pracovník, který po získání souhlasu od rodiny zkontaktuje koordinátora. Ten ve fázi **přípravy** navštíví každého z budoucích účastníků konference, vysvětlí důvody pro uspořádání RK a dojedná s nimi případnou účast. Na **rodinné konferenci** klíčový pracovník představí situaci rodiny, proběhne společná diskuse a předání informací. Po vyjasnění všech okolností se odborníci vzdálí a rodina na tzv. **soukromé rodinné poradě** odpovídá na připravené otázky a sestavuje „plán rodiny“. Následuje **schválení plánu** klíčovým pracovníkem a **zhodnocení setkání**. Klíčový pracovník rodinu doprovází a pomáhá realizovat vytyčené kroky ve fázi **následného naplňování plánu**.

Koordinátor RK

Je nezávislou a nestrannou osobou v procesu RK, řídí a facilituje celý proces RK (vyjma soukromé rodinné porady) po organizační stránce z pověření klíčového pracovníka.

Činnosti koordinátora RK:

- kontaktuje úzkou i širší rodinu, přátele a další blízké osoby a vysvětlí účel a postup RK,
- projedná s rodinou podmínky RK a získá souhlas rodiny s jejím konáním,
- projedná potřebnost vytvořit „plán rodiny“ s ohledem na nutnost řešit situaci dítěte či celé rodiny,
- projedná s rodinou její očekávání, obavy a otázky,
- s rodinou vytvoří seznam vhodných účastníků,
- s rodinou vytvoří seznam možných odborníků, kteří by se měli RK účastnit,
- zajistí osobu chránící zájmy přítomného dítě (tzv. obhájce dítěte),
- pozve možné účastníky a vysvětlí jim důvod a postup setkání,
- moderuje úvodní a závěrečnou část rodinné konference,
- rozesílá „plán rodiny“ účastníkům rodinné konference.

Klíčový pracovník

Role klíčového pracovníka se zpravidla ujímá sociální pracovník OSPOD, případně kurátor pro mládež. Může jím být však i pracovník s pověřením k sociálně-právní ochraně dětí, který je s rodinou v kontaktu v rámci zajištění sociálně aktivizačních služeb pro rodinu.

Činnosti klíčového pracovníka:

- identifikuje ohrožení dítěte a formuluje důvod svolání RK,
- motivuje rodinu ke svolání RK,
- po získání jejího souhlasu předává základní informace koordinátorovi,
- schvaluje „plán rodiny“ vytvořený rodinou a blízkými a tím zaručuje, že přijatý plán řešení situace bude pro dítě bezpečný a bude naplňovat jeho základní potřeby,
- pomáhá rodině, aby se plán realizoval.

Význam a přínos rodinné konference

Díky předání pravomoci samostatně rozhodnout je rodina aktivizována k hledání a nalézání vlastních možností řešení a zároveň k tomu, aby si uměla říci o odbornou pomoc. Samotné setkání a sdílení společného cíle má na širokou rodinu velmi uzdravující vliv. Díky tomu se zvyšuje naděje na setrvání dítěte v rodině, je-li v rodině ohroženo, a zlepšení podmínek pro jeho zdárný vývoj. Namísto hledání viníků rodina začíná aktivně vytvářet lepší budoucnost pro dítě i pro své další členy. K tomu přispívají členové širší rodiny a blízcí lidé, kteří doposud zůstávali zpravidla opomenuti.